

VADINAMOJI ANTROJI JÄGERIO ATASKAITA (1941 12 01) APIE ĮVYKDYTAS EGZEKUCIJAS LIETUVOJE

Saugumo policijos ir SD vadas
Operatyvinis būrys 3

Kaunas, 1941 m. gruodžio 1 d.

Slaptas valstybinės svarbos dokumentas!

5 egzemplioriai
4-tas egzempliorius

Suvestinės žinios apie operatyvinio būrio 3 teritorijoje iki 1941 m. gruodžio 1 d. įvykdytas egzekucijas

Operatyvinis būrys 3 perėmė saugumo policijos funkcijas Lietuvoje 1941 m. liepos 2 d.

[...]

Šiandien galiu konstatuoti, kad operatyvinis būrys 3 pasiekė užsibrėžtą tikslą – išspręsti žydų problemą Lietuvoje. Lietuvoje žydų daugiau nebėra, išskyrus darbu naudojamus žydus bei jų šeimas.

Jų liko

Šiauliuose apie	4500
Kaune "	15 000
Vilniuje "	15 000

Ir šiuos žydus darbininkus bei jų šeimas aš norėjau sunaikinti, tačiau tam griežtai pasipriešino civilinė valdžia (reichskomisaras) ir kariuomenė, kurie pareikalavo, kad šie žydai ir jų šeimos nebūtų sunaikinti!

Tikslas – išvalyti Lietuvą nuo žydų – galėjo būti pasiektas tik dėl to, kad iš rinktinių vyrų buvo suorganizuotas skrajojantis būrys, vadovaujamas oberšturmfiurerio Hamano, kuris visiškai suprato manusius tikslus ir sugebėjo užtikrinti bendradarbiavimą su lietuvių partizanais bei atitinkamomis civilinėmis įstaigomis.

Tokių akcijų vykdymas pirmiausia yra organizacinis klausimas. Pasiryžimas sistemingai išvalyti kiekvieną apskritį nuo žydų pareikalavo kruopščiai ištirti kiekvienos atskiros akcijos parengimą ir esančias atitinkamoje apskrityje sąlygas. Žydai turėjo būti surinkti į vieną arba kelias vietas. Priklausomai nuo jų skaičiaus, reikėjo rasti vietą ir iškasti reikiamo dydžio duobes. Nuotolis nuo surinkimo punktų iki duobių buvo vidutiniškai 4-5 km. Žydai buvo gabenami į egzekucijos vietą grupėmis po 500, mažiausias atstumas tarp grupių buvo 2 km.

Apie tai, kokius sunkumus čia teko nugalėti ir kokio nervų įtempimo pareikalavo tas darbas, rodo kad ir toks pavyzdys:

Rokiškyje 3208 žmonės reikėjo nugabenti $4\frac{1}{2}$ km į likvidavimo vietą, Kad šį darbą būtų galima atlikti per 24 valandas, reikėjo iš 80 mūsų žinioje buvusių lietuvių partizanų daugiau kaip 60 paskirti gabenimui ir apsuptos teritorijos apsaugai. Likusioji dalis, kuri visą laiką keitėsi, kartu su mano žmonėmis atliko visą darbą. Mašinų pervežimui buvo galima gauti tik retais atvejais. Bandydams pabėgti, kurių pasitaikydavo, rizikuodami gyvybe, užkirsdavo kelią išimtinai mūsų žmonėms. Taip, pvz., Marijampolėje 3 mano būrio vyrai sušaudė miške 38 prasiveržusius pro apsaugą žydus ir komunistinius veikėjus. Nė vienas iš jų nepaspruko. Vykstant į kai kurių akcijų vietas ir parvykstant iš ten, mūsų vyrams tekdavo nukeliauti iki 160–200 km. Tik sumaniai planuojant laiką, pavykdavo atlikti

iki 5 akcijų per savaitę. Kartu, žinoma, reikėjo tvarkytis taip, kad lygiagrečiai susikaupę Kaune darbai nesuardytų bendros tarnybos tvarkos.

Akcijas pačiame Kaune, kur mūsų žinioje yra pakankamai bent kiek parengtų partizanų, galima laikyti paradiniais šaudymais, palyginus su milžiniškais sunkumais, kuriuos dažnai tekdavo įveikti kitur.

Visi mano būrio Kaune vadai ir eiliniai aktyviai dalyvavo didžiosiose akcijose Kaune. Tik vienas identifikacijos tarnybos tarnautojas dėl ligos buvo nuo to atleistas.

Man atrodo, kad operatyvinis būrys 3, iš esmės imant, žydų akcijas baigė. Liko įvairiems būtiniams darbams naudojami žydai ir žydės, ir aš manau, kad, ir žiemai praėjus, jie dar bus labai reikalingi. Esu tos nuomonės, kad reikėtų tuojau pradėti žydų darbininkų vyrų sterilizavimą, ir tuo būdu sutrukdyti tolesnį jų dauginimąsi. Jeigu kuri nors žydė vis dėlto taptų nėščia, ji turi būti likviduota.

[...]

JÄGER

SS štandartenfiureris

Dieckmann Ch., Sužiedėlis S. *Lietuvos žydų persekiojimas ir masinės žudynės 1941 m. vasarą ir rudenį: šaltiniai ir analizė*, Vilnius: „Margi raštai“, 2006, p. 211–220.